

- kulturredaktør Olav Egil Aune
- reportasjeleder Une Bratberg
- kultur@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 389
- les mer på vl.no/kultur

kultur

Nobelprisvinneren Harold Pinter har fått en biografi om sitt liv skrevet av enken.
Foto: Scanpix/AP

Biografi om Pinter

Enken etter nobelprisvinneren Harold Pinter har gitt ut en biografi om deres liv. *I Must You Go? My Life With Harold Pinter* beskriver Antonia Fraser blant annet første gangen hun traff den britiske dramatiker. Deres møte sluttet med at Pinter spurte: «Må du gå?». «Nei, det er ikke helt nødvendig», svarte

Fraser. Biografien bygger hovedsakelig på hennes dagboknotater. I den forteller hun blant annet om den lange sykdomsiden da Harold Pinter kjempet mot kreften, men fortsatte å skrive og spille på teater og i forskjellige filmer. Pinter fikk nobelprisen i litteratur i 2005. **NTB**

Siste ut

USA: 22. februar, noen dager for det som ville vært 78-årsdagen til Johnny Cash, (bildet) slippes siste plate ut i American Recordings-serien. Det sjette og siste albumet, som har tittelen *American VI: Ain't No Grave*, er i likhet med de fem forrige produsert av Rick Rubin. **NTB**

Grønnest

Onsdag ble Øyafestivalen kåret til Europas grønneste festival under European Festival Awards. Prisen, som heter Green N'Clean Festival, deles ut i samarbeid med festivalorganisasjonen Yourope og selve utdelingen fant sted under Eurosonic i Groningen i Nederland. Øyafestivalen mottok også i desember utmerkelsen Oslos grønneste virksomhet for 2009 av Grønn Hverdag. **V&T**

I MORGEN KAN DU...

... gå på nyttårskonserter i St. Petri kirke i Stavanger. Jeg kan ikke tenke meg noe bedre instrument å feire nyttår med enn orgel. Og godt nytt år blir det først når vi plasserer oss i den store sammenheng, som her i et spenn av musikk gjennom 250 år – Johann Sebastian Bach, Dietrich Buxtehude, Louis Vierne, Johan Kvandal og Paul Hindemith. Fem organister deltar under denne konserten, som arrangeres av Norsk orgelfestival – Vidar Vikoren, Kolbein Haga (bildet), Viggo Fagerjord, Kristina Flatebø og Kåre Stenning. Ellers deltar foliolinisten Eirik Robert Stangenes. Dette er det smelt i.
OLAV EGIL AUNE

Norsk på norsk

Oslo-Filharmonien hadde hentet inn norske krefter til gårsdagens konsert. Norsk dirigent, norsk solist og norsk musikk.

Først Gisle Kverndokk verk *Initiation* med Peter Herresthal som solist. Fiolinisten fargela musikken på en vakker måte, med orkesteret som et underliggende lytteppe. Mye lyst, mye melodisk. Allikevel opplevdes denne musikken noe flyktig, litt uten retning.

Maksimalt utbytte. Henri Dutilleux *Sur le même accord for fiolin og orkester* sto også på programmet. Det bygger på de seks tonene som anslås blant strykerne helt til å begynne med. Også i franskmannens verk gjorde Herresthal en god jobb i å folde ut det melodiske i den vakre nokturnen. Vanskelig å spille, men Herresthal har både teknikken og musikaliteten som skal til for å gjøre maksimalt ut av musikken og gjøre den tilgjengelig.

Mellom de to fiolinverkene ledet Peter Szilvay orkesteret i Paul Dukas fornyelige *Trollmannens Leregutt*. Akkurat passe humoristisk, og med en intens og kraftfull orkesterklang. Også i Sergej Rachmaninoffs *Symfoni nr. 1*, i d-moll, viste den norske dirigenten at han hadde full kontroll, og evne til å få fram den gode klangen som kjennetegner Oslo-Filharmonien.

Nytt bekjentskap. Denne symfonien var ny for orkesteret. Da den var ferdig på komponistens hånd og fikk sin urforevisning i 1897 ble den slaktet. «Om det fantes et konseratorium i helvete, og en av dets talentfulle elever fikk i oppdrag å skrive en programsymfoni som skildrer Egyptens syv plager, og om denne da hadde skrevet en symfoni i likhet med Rachmaninoffs, så ville han ha fullført oppgaven med glans og gleden helvetes innvånere», skrev komponisten Cesar Cuis. Rachmaninoff trakk verket tilbake. Originalpartituret ble aldri gjenfunnet, men etter komponistens død ble konserten rekonstruert ved hjelp av bevarte orkesterstemmer.

Kraftfull. Konserten – slik den ble fremført i Konserthuset i går – er både kraftfull og har en dramatisk nerve selv om fremføringen manglet intensitet, særlig i tredjesatsen som ble litt anonym. Gode orkestermusikere i flotte solistinnslag som vanlig. Ikke minst er det vakker når konsertmester Elise Båtens spiller.

«Herresthal har både teknikken og musikaliteten som skal til for å gjøre maksimalt ut av musikken og gjøre den tilgjengelig»

Pilegrimer på vandring til Roldal kirke. Fordi krusifikset i kirken skal ha helbredeende virkning har pilegrimer vandret hit i over 300 år etter at reformasjonen kom til Norge.
Foto: Ragnarvald Christensen/Scanpix/arkiv

ORKESTERPLASS

OSLO KONSERTHUS
Oslo Filharmoniske Orkester, Peter Szilvay, dirigent, Peter Herresthal, fiolin. Verker av Kverndokk, Dukas, Dutilleux og Rachmaninoff

Anmeldt av Brita Skogly Kraglund

Peter Herresthal spilte på gårsdagens konsert i Oslo Konserthus.
Foto: Morten Krogh/rd/peter-herresthal.com

Stine Frimann
stinefrim@vl.no 22 310 310

Fortsett er det få nordmenn som faktisk snører på seg turstøvlene og legger ut på pilegrimsferd. Men hjemme i godstolen sluker vi pilegrimsbøker.

Det å gå pilegrimsvandring er fortsatt et ganske marginalet fenomen i Norge. Men interessen øker. Ikke minst er interessen for bøker om temaet stor. Romaner med pilegrimstematikk står på bestselgerlistene, og stadig nye faktabøker kommer til.

– Vi merker godt at det kommer stadig flere bøker om pilegrimer og pilegrimsvandring. Det betyr ikke at veldig mange faktisk går selv, men det viser i alle fall stor interesse for temaet, sier Eivind Luthen, daglig leder i Pilegrimsfelleskapet St. Jacob.

Han forteller at de to store gjengangerne i litteratur om dette temaet er Cecilia Samartins *Señor Peregrino*, og Paulo Coelho *Pilegrimsreisen*. Men det kommer også stadig flere fakta- og guidebøker.

– Et eksempel er den nye boka *På spor av Gud. Pilegrimsreiser i middelalderens kristenhet*, som kom ut i forbindelse med pilegrimsstillingen ved kulturhistorisk museum. Det er en av de beste fagbøkene jeg har sett i Norge, sier Luthen.

Fotspor. Forfatter og journalist Kristin Flood har skrevet boken *Jakten på en annen rikdom. I Frans av Assisis fotspor*. Hun opplever at bøker om pilegrimsvandring kan inspirere leserne til å legge ut på egne vandring.

– Bare nå etter nyttår har jeg fått flere mailer fra leserne som

– Stadig flere bøker om pilegrimer og pilegrimsvandring betyr kanskje ikke at veldig mange faktisk går selv, men at det i alle fall er stor interesse for temaet, sier daglig leder i Pilegrimsfelleskapet St. Jacob, Eivind Luthen.
Foto: Lars O. Flydal/arkiv

sier de har lyst til å gå den samme veien som jeg gjorde, forteller hun. Selv visste hun ikke så mye om pilegrimsvandring for hun ble spurt om å skrive en bok om Frans av Assisi. Hun reiste først noe av ruten i bil, men skjønte fort at hun måtte ta beina fatt.

– Frans kalte seg pilegrim, og det er et ord med en egen velt. Det å gå en pilegrimsferd handler om å komme helt ned på jorda, i kontakt med de små ting. De små møtene, bevegelsene, naturopplevelsene der og da.

Lourdes. Flood bor i Italia, og forteller at hun selv ikke har opplevd at det er noen sterk tradisjon der for pilegrimsvandring i naturen. Italienerne drar isteden på pilegrimsferder til steder som Lourdes. Hun tror noe av grunnen til økt interesse for temaet i Norge kan være en skuffelse over at materiell velstand ikke gir den store lykken.

– Vi har kommet til et punkt i Norge hvor vi er mette på materielle goder og begynner å spørre oss om det ikke finnes noe mer. Samtidig er jo nord-

menn glade i tur og naturopplevelser. Når man går en slik vandring starter man med spørsmål og nysgjerrighet om en dypere mening i livet, som gjør det til noe annet enn en vanlig fortur. Mens man går begynner spørsmålene å virke i kroppen, det kan være vanskelig, men det er også en veldig god følelse. Flere jeg har snakket med forteller at de opplever at stareneste styrer opp nesten intuitivt i løpet av vandringen, forteller hun.

Populært. Redaksjonsjef Janicke Ekenes Asp i Verbum forlag kan bekrefte at pilegrims-litteratur er populær. Og hun har inntrykk av at det er økende interesse for å faktisk gå pilegrimsvandring selv.

– Vi opplever helt klart at mange liker å lese bøkene, uten at de nødvendigvis planlegger noen vandring selv. Men vi merker også økt pågang etter praktiske reiselitteratur. Vi har blant annet tre pilegrims guider for ruter i Norge, og en bok som heter *Pilegrimsliv*, med konkrete tips for vandring flere steder, som er populære, forteller hun.

På grunn av interessen for disse bøkene, er også en stor gavebok om pilegrimsvandring en av bøkene Verbum satser på i år.

– Boken *Pilegrimsvandring, en historisk og kulturell reise* kommer i februar, og handler om både den historiske bakgrunnen og populære pilegrimsmål i dag.

BØKER PILEGRIMSVANDRINGER

Cecilia Samartín
Señor Peregrino
Roman om jarmilet, som flytter fra Mexico til USA. Hun får som jobb å ta seg av gamle Señor Peregrino, og når han forteller om sin pilegrims vandring til Santiago de Compostela, forandres alt.

Anne Kristin Aasmundsvet
Pilegrimen i deg
En bok om å forstå seg selv som pilegrim. En kroppslig sjelesorg, der den ytre vandringen danner et forbilde for den indre reisen.

Kristin Flood
Jakten på en annen rikdom – i Frans av Assisis fotspor
Forfatteren reiser i Frans av Assisis fotspor, og forteller om hans liv. Hun forteller også om sine egne opplevelser på reisen, og om hvordan Frans' visdom har påvirket hennes eget liv.

Paulo Coelho
Pilegrimsreisen
I denne boken beskrives prøvelsene Paulo Coelho og hans mystiske mentor Petrus gjennomgjikk under en reise gjennom Spania, på søken etter et sverd med mirakuløse egenskaper. De to reiser langs den legendariske pilegrimsleden mot Santiago de Compostela.

Torkil Færø og Eivind Luthen
Pilegrims guider
Tre reisehandbøker for pilegrimer: Halden – Oslo, Tansberg – Oslo – Hamar og Hamar – Nidaros.

Torkil Færø og Sigurd Mikal Karoliusen
Veien til Santiago
En film om Camino de Santiago som er blitt vist på NRK fire ganger. Her setter de søkelyset på hva som gjør at denne over 1000 år gamle pilegrimsreisen har fått en renessanse de siste 20 årene. DVDen inneholder også blant annet til filmer om hvordan du kan forberede en pilegrimstour.

Tid for å legge inn en RETREAT?

Etter en tid med fulle hus, har vi nå ledige plasser.

TOMASGÅRDEN
1790 Korsjøen
Tel: 69 19 78 20
retreat@tomasgarden.no
www.tomasgarden.no

to 4/2 – se 7/2 (taus retreat)
to 18/2 – se 21/2 Tomaretrete: "Bønn" v/ Gunnvor Hovland
ma 22/2 – se 28/2 (Helsbet retreat 3-6 dg)
on 3/3 – se 7/3 (taus retreat)
to 11/3 – se 14/3 (trad.retrete)
on 31/3 – se 4/4 (påskeretrete)
se 25/4 – se 2/5 Ignatiansk retreat
on 12/5 – se 16/5 (Kc.him)
fr 21/5 – ma 24/5 (pnsse)
ma 7/6 – on 16/6 Ignatiansk retreat

Se hjemmesiden for årsprogram 2010.

NH hotels

KRIK Høyfjellssenter

11.-14. mars
Vendepunkt, 25-45
Felleskap, undervisning og barne vintertrening
Snøscocote, tskilering mim Langhelv i vinterfeltet – for men only

26.-31. mars
Påsketreff, 20+
Skigleder, felleskap, ferie og åndelig påfyll.
En klassiker!

9.-11. april
Ungé Par weekend
Mari og Yngve Koltveit

16.-23. april
Hjertefokus, 18+
Bevar ditt hjerte framfor alt!
Livsforvandler for mange Samarbeid med UIO

23.-25. april
Søtt salt & melkesyrilig
Gode og blandede, all du trenger
Sprek jentehelv. 25+

Fjellbibelskolen:
Gjennittalder 24 år
Oppstaket har startat!

4.-30. juli
Opptur, 18+

13. sept.-21. nov
TimeOut, 19+

Mer info/påmelding:
Tlf: 32 00 23 00
www.krikhoyfjellssenter.no